

Німецька класична філософія



План лекції

1. Особливе місце німецької класичної філософії у розвитку новоєвропейської філософії.
2. Іммануїл Кант як засновник німецької класичної філософії.
3. Розвиток німецької філософії у посткантіанську епоху (Й.-Г. Фіхте, Ф.В.Й. Шеллінг).
4. Діалектична філософія Г. Гегеля. Антропологічний принцип філософії Л. Фейєрбаха.

Причини виділення німецької класичної філософії у новоєвропейській філософії

Німецька класична філософія увібрала в себе провідну проблематику та ідейні здобутки новоєвропейської філософії загалом

Увібрала в себе важливі досягнення усієї попередньої європейської філософії, починаючи з античної

Вона піднесла на новий рівень формулювання та вирішення основних проблем попередньої філософії (по-новому їх осмислила і дала їм нове трактування)

Ідейні надбання філософії та науки сформульовані німецькою класичною філософією

Принцип активності (діяльності): в основі всіх людських знань і досягнень лежить людська активність; ми знаємо лише те і настільки, що і наскільки засвоїли власною активністю

Принцип системності: знання: будь-яке знання набуває свого належного обґрунтування, достовірності та виправдання лише в системних зв'язках

Принцип розвитку: у світі все пов'язане з усім і підсумком цього всезагального зв'язку постає розвиток

Принцип рефлексії: розвиток знань, а також і розвиток загалом, можливі лише тому, що кожен крок у процесах буття включається у наступні ланки і процеси. Тому розвиток постає поглиблення і збагачення змісту тих процесів, що розвиваються

Іммануїл Кант (1724 – 1804)

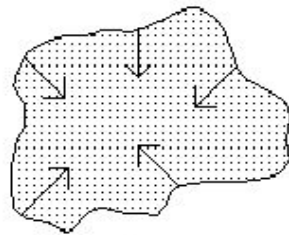
Три етапи творчості І. Канта

- Докритичний
- Критичний
- Антропологічний

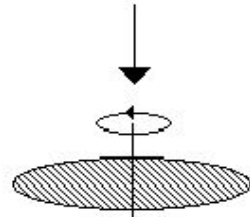


Докритичний період Формулювання ідеї про походження Сонячної системи

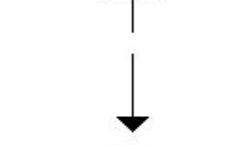
Небулярна гіпотеза



Згущення газу під впливом гравітації

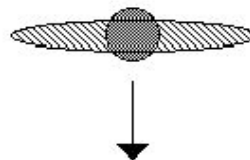


Формування диску під впливом обертання



Окреслення центральної маси (прото Сонце)

Стабілізація системи взаємодії двох сил - відцентрової та гравітаційної



Початок формування планет всередині кола

Критичний період чуттєві та раціональні уявлення (споглядання та поняття) контролюють одне одного і забезпечують гарантію істини



Антропологічний період

Правила морального закону Канта

«Людина для людини повинна бути тільки метою, а не засобом»

«Чини завжди так, щоб максима твоєї поведінки на підставі твоєї волі могла бути прикладом для поведінки іншим»

Йоган Готліб Фіхте (1762-1814)

- Відкидав введене Кантом поняття «річ-в-собі», називаючи його зайвим, бо не слід вести мову про те, що перебуває за межами досяжності людиною;
- Речі є уявленнями, а уявлення закладають існування Я, яке власне і уявляє;
- Я є діяльним, тобто активним, воно є безпосереднім для людини;
- Дійсність й мислення – це одне й теж (протиставлення суб'єкта та об'єкта необхідне, бо інакше неможливо їх зрозуміти, як наслідок виникає ілюзія двоїстості світу);
- Перебороти ілюзію двоїстості світу може тільки воля, але не розум.

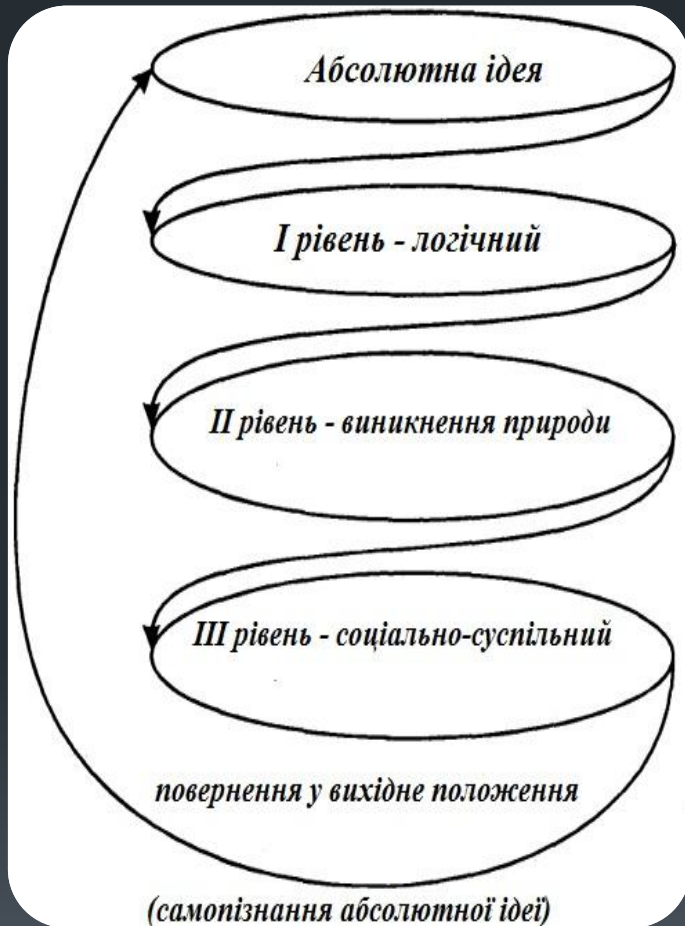


Георг Вільгельм Гегель (1770-1831)



- Продовжив традицію започатковану Фіхте, тобто що мислення та буття тотожні;
- Мислення та буття мають логічну природу;
- Складником буття є те ж саме, що і складник логічного мислення: поняття, а сутністю поняття є загальність;
- Важливими є загальні властивості, а не одиничні, які є вторинним проявом першого.

Діалектика Гегеля



(самопізнання абсолютної ідеї)
(самопізнання абсолютної ідеї)

повернення у вихідне положення

Закон єдності та боротьби протилежностей: Всім предметам і явищам внутрішньо властиві протилежні сторони, тенденції, що знаходяться в стані єдності та боротьби; боротьба між протилежностями обумовлює внутрішнє джерело розвитку, веде до зростання суперечностей, які вирішуються шляхом усунення (подолання) старого і утвердження нового, якому також властиві свої протилежності.

Закон перетворення кількісних відношень у якісні: в процесах розвитку «кількісні зміни на певному етапі призводять до якісних, а нова якість породжує нові можливості та інтервали кількісних змін».

Закон заперечення: в будь-якому розвитку (регресивному або прогресивному) на будь-якому рівні буття завжди діалектично поєднуються моменти руйнування старої системи і моменти спадкоємності, тобто збереження властивостей старої системи.

Людвіг Фейєрбах (1804 – 1872)



Людина створює Бога.
Людина відчужує від себе
усі свої кращі духовні
якості та переносить їх
на вимишлену
всемогутню Істоту (Бога).
Релігія створюється
прагненням людини
звільнитися від бід та
тривог і отримати Благо
через Вищу Істоту – Бога.